Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0825U001983

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ про видачу диплома №36-асп від 10.07.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петращук Мирослава Олександрівна
2. Myroslava Petrashchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6774-953X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту: 19-06-2025

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8737

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 12.21.45, 02, 02.31, 02.51

Тема дисертації:

1. Феноменологічний підхід до розв'язання біоетичних проблем в міждисциплінарному контексті

2. Phenomenological approach to solving bioethical problems in an interdisciplinary context

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячене розгляду феноменологічного підходу в біоетиці. Досліджується потенціал феноменології як методологічної та концептуальної основи для осмислення та розв'язання етичних проблем у медицині та охороні здоров'я. У роботі розглянуто такі ключові теми, як тілесність, що розглядається не тільки і не стільки як біологічна даність, а як первинний спосіб буття–у–світі, здоров'я, хвороба, нездужання як різні модуси переживання власного тіла та світу; моторошний досвід як феномен втрати звичного відчуття приналежності до світу; біль та страждання як фундаментальні аспекти людської екзистенції, зокрема. Здійснено феноменологічний аналіз ціннісно–світоглядних та етичних дилем, пов'язаних з початком та кінцем життя, зокрема таких дискусійних медичних втручань, як евтаназія та аборт. Окремо розглянуто етичні аспекти трансплантації органів як складного процесу, що провокує складні питання ідентичності, цілісності тіла та ставлення до смерті. Обґрунтовано значення феноменологічного

підходу як інструменту гуманізації медицини, зокрема як способу подолання герменевтичної несправедливості. Перший розділ дисертації присвячено аналізу теоретичних підмурків феноменологічного підходу в біоетиці. Розкрито сутність феноменології як філософського напряму, досліджено її ключові принципи та проаналізовано можливості їхнього застосування для осмислення та розв'язання складних морально–етичних колізій, що неминуче виникають у складному просторі сучасної медичної практики. Розглянуто основні інтерпретаційні визначення феноменології у сучасній біоетичній парадигмі. Визначено основні підстави для критики феноменологічного підходу до біоетики, його недоліки, обмеження та можливості їх подолання. У другому розділі окреслено основи феноменологічного аналізу тілесності як відправної точки для дослідження ключових тем біоетики. Досліджено, як феноменологічна дистинкція між живим тілом (Leib) як суб'єктивно пережитим та фізичним тілом (Körper) як об'єктом наукового дослідження створює важливий контекст для переосмислення відмінностей між здоров'ям, хворобою та нездужанням як різними модусами тілесного досвіду. У цьому розділі також досліджено інтерпретації моторошного досвіду (Unheimlichkeit) та визначено його як феномен втрати відчуття приналежності до звичного світу. Розглянуто феномени біль та страждання у контексті взаємодії феноменології та біоетики. У прикінцевому третьому розділі дисертаційного дослідження теоретично випробовувано спроможність феноменологічного підходу сприяти гуманізації медицини. Гуманістичний потенціал феноменології увиразнено в роботі через аналіз таких ключових тем, як початок та кінець життя у феноменологічній перспективі; екзистенційне значення буття–до–смерті; феноменологічна критика технологізації медицини як можливої причини відчуження пацієнта; сутність емпатії як такої здатності, завдяки якій ми здатні розуміти інших, залишаючись в межах власного досвіду; феномен герменевтичної несправедливості та важливість концепції життєвого світу (Lebenswelt) у медичному контексті. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю реалізації міждисциплінарного підходу до осмислення та розв'язання біоетичних проблем, зростаючим науковим інтересом до феноменології, актуальністю гуманізації медицини в умовах її дедалі більшої технологізації, етичними викликами, породженими сучасними біотехнологіями. Актуальність також обґрунтована безпосередньо трагічним контекстом розв'язаної росією війни в Україні, що особливо гостро ставить питання про життя, страждання, біль та смерть. Мета дисертаційного дослідження – комплексне розкриття потенціалу феноменологічного підходу для осмислення та розв'язання біоетичних проблем у міждисциплінарному контексті, що об'єднує філософію, медицину, етику та інші суміжні галузі знання. Завдання дослідження: проаналізувати теоретико–методологічні засади феноменології та розкрити її евристичні можливості для застосування в біоетиці; дослідити ключові теми, що об'єднують біоетику та феноменологію, такі як тілесність, здоров'я, хвороба, нездужання, моторошний досвід, біль та страждання; розкрити потенціал феноменологічної біоетики як інструменту гуманізації медицини крізь призму проблем, пов'язаних з народженням, життям, смертю, вразливістю, емпатією, герменевтичною несправедливістю та концепцією життєсвіту у біомедичному контексті.

2. The dissertation research is dedicated to the consideration of the phenomenological approach in bioethics. It explores the potential of phenomenology as a methodological and conceptual foundation for understanding and resolving ethical problems in medicine and healthcare. The work examines key topics such as corporeality, understood not only and not so much as a biological given, but as a primary mode of being–in–the–world; health, illness, indisposition as different modes of experiencing one's own body and the world; the uncanny experience as a phenomenon of losing the familiar sense of belonging to the world; pain and suffering as fundamental aspects of human existence, in particular. A phenomenological analysis of value–worldview and ethical dilemmas related to the beginning and end of life is carried out, particularly concerning such controversial medical interventions as euthanasia and abortion. Ethical aspects of organ transplantation are considered separately as a complex process that provokes intricate questions of identity, bodily integrity, and attitude towards death. The significance of the phenomenological approach as a tool for the humanization of medicine, specifically as a way to overcome hermeneutical injustice, is substantiated. The first chapter of the dissertation is devoted to the analysis of the theoretical foundations of the phenomenological approach in bioethics. The essence of phenomenology as a philosophical direction is revealed, its key principles are explored, and the possibilities of their application for

understanding and resolving complex moral and ethical collisions that inevitably arise in the intricate space of modern medical practice are analyzed. The main interpretative definitions of phenomenology in the contemporary bioethical paradigm are considered. The main grounds for criticism of the phenomenological approach to bioethics, its shortcomings, limitations, and possibilities for overcoming them are identified. The second chapter outlines the foundations of the phenomenological analysis of corporeality as a starting point for the study of key topics in bioethics. It explores how the phenomenological distinction between the lived body (Leib) as subjectively experienced and the physical body (Körper) as an object of scientific research creates an important context for rethinking the differences between health, illness, and indisposition as different modes of bodily experience. This chapter also examines interpretations of the uncanny experience (Unheimlichkeit) and defines it as a phenomenon of losing the familiar sense of belonging to the world. The phenomena of pain and suffering are considered in the context of the interaction between phenomenology and bioethics. In the final third chapter of the dissertation research, the ability of the phenomenological approach to contribute to the humanization of medicine is theoretically tested. The humanistic potential of phenomenology is highlighted in the work through the analysis of such key topics as the beginning and end of life from a phenomenological perspective; the existential significance of being–towards–death; the phenomenological critique of the technologization of medicine as a possible cause of patient alienation; the essence of empathy as a capacity through which we are able to understand others while remaining within the bounds of our own experience; the phenomenon of hermeneutical injustice; and the importance of the concept of the life–world (Lebenswelt) in the medical context. The relevance of the research is determined by the necessity of implementing an interdisciplinary approach to understanding and resolving bioethical problems, the growing scientific interest in phenomenology, the актуальність of the humanization of medicine in the context of its increasing technologization, and the ethical challenges posed by modern biotechnologies. The relevance is also substantiated directly by the tragic context of the war unleashed by Russia in Ukraine, which particularly acutely raises questions about life, suffering, pain, and death. The dissertation research aims to comprehensively disclose the potential of the phenomenological approach for understanding and resolving bioethical problems in an interdisciplinary context that unites philosophy, medicine, ethics, and other related fields of knowledge. The research tasks are as follows: to analyze the theoretical and methodological foundations of phenomenology and reveal its heuristic possibilities for application in bioethics; to investigate key topics that unite bioethics and phenomenology, such as corporeality, health, illness, indisposition, the uncanny experience, pain, and suffering; to reveal the potential of phenomenological bioethics as a tool for the humanization of medicine through the prism of problems related to birth, life, death, vulnerability, empathy, hermeneutical injustice, and the concept of the life–world in the biomedical context.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Петращук, М. (2023). Феноменологічне розуміння моторошного досвіду: біоетичний контекст. Культурологічний альманах, (3), 184–187.
- Петращук, М. (2023). Прикладний потенціал феноменологічного розуміння смерті та смертності. Науковий журнал «Наукові записки Національного університету «Острозька академія» серія «Філософія» (25), 21–23.

- Петращук, М. (2024). Феноменологічна візія початку та кінця життя: біоетичний контекст. Науковий журнал «Наукові записки Національного університету «Острозька академія» серія «Філософія» (27), 36–39.
- Петращук, М., Радзиняк, Т. (2021). Феноменологічна ревізія понять здоров'я та хвороби. Філософія науки, техніки і архітектури в гуманістичному вимірі: матеріали III Міжнародної науково–практичної конференції, (Частина I), КНУБА. 136–138.
- Петращук, М. (2022). Експілкація поняття страждання крізь призму феноменологічної традиції в біоетиці. Молодіжна наука заради миру та розвитку: збірник матеріалів Міжнародної науково–практичної конференції, 218–221.
- Петращук, М. (2023). Феноменологічне тлумачення тіла та тілесності: біоетичний контекст. «Платон мені друг, але істина дорожча»: теоретико–практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук: збірник матеріалів Всеукраїнської молодіжної конференції, 32–34.
- Петращук, М. О. (2023). Феноменологічне розуміння поняття емпатії: біоетичний контекст. Молодіжна наука заради миру та розвитку: збірник матеріалів Міжнародної науково–практичної конференції, 206–208.
- Петращук, М. О. (2024). Розуміння феноменології у біомедичній етиці: спектр інтерпретацій. Молодіжна наука заради миру та розвитку: збірник матеріалів Міжнародної науково–практичної конференції, 319–320.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рупташ Ольга Василівна

2. Olga V. Ruptash

Кваліфікація: д.філос.н., доц., 09.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5398-7898

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильєва Ірина Василівна

2. Iryna Vasylieva

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3772-5358

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойченко Наталія Михайлівна

2. Nataliia Boichenko

Кваліфікація: д.філос.н., доц., 09.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8793-7776

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартич Руслана Василівна

2. Ruslana Martych

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7755-4496

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Григорків-Коротчук Ірина Романівна
2. Iryna R. Hryhorkiv-Korotchuk

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5379-4818

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Горохолінська Ірина Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Горохолінська Ірина Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Петращук Мирослава Олександрівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна